

Холостенко Андрій Миколайович,
Студент II курсу, групи ГМ-21 ГМІ ОДЕКУ

Науковий керівник:
Мирошніченко Марія Іванівна,
*старший викладач кафедри
українознавства та соціальних наук ОДЕКУ,
jumeaux76@ukr.net*

МІГРАЦІЙНА ПРОБЛЕМА В ІТАЛІЇ

Сучасна Італія є однією з десяти найбільш успішних світових країн, на півночі якої розвинена промисловість, а на півдні – сільське господарство. Крім того, ця країна – чи не найбільший центр міжнародного туризму, що в межах Євросоюзу поступається лише Франції та Іспанії

Загальна кількість населення країни складає близько 62 мільйонів, проте кількість активного населення зaledве сягає 30 мільйонів. Причина цього феномену в тому, що Італію називають однією з «найстаріших» країн Європи, яка має також дуже низький показник народжуваності, створюючи, таким чином, дисбаланс поколінь, найвищий у Європі.

Мабуть, через це, Уряд Італії прагне покращити життя країни хоча б за рахунок іноземців. Тому й створюються сприятливі умови інтеграції для іммігрантів, оскільки дешевше утримувати іммігрантів із легальним статусом, ніж навпаки. Та й для тих, хто працює у сфері соціального обслуговування, Уряд створює юридичну базу для захисту їх трудових прав і обов'язків прибиральниць та доглядальників за хворими, бо іншого виходу немає. Коли не буде українців чи румунів, албанців чи марокканців, за літніми та хворими людьми буде нікому доглядати.

Водночас, офіційно працевлаштуватись в Італії складно навіть представникам країн Євросоюзу через необхідність підтвердження своєї

професійної кваліфікації, а також обов'язкове тестування на знання італійської мови. Через те, що отримати таку візу досить складно, більшість одружуються з італійськими громадянами або ж обирають неофіційну роботу в Італії.

З цієї причини, Італія – країна Європи, до якої потік незаконних мігрантів є одним із найбільших. Так, 92 % населення країни – італійці, 8 % - представники інших національностей.

Постійними є три основні потоки іммігрантів до Італії: з країн Африки, Східної Європи та з Арабських країн.

Приплив іммігрантів із країн Африки є досить активним з огляду на низку «внутрішніх» і «зовнішніх» причин. З одного боку, це громадянські війни та складні економічні умови в Африці, з іншого – порівняно добре розвинена економіка Італії, на додаток до її вигідного географічного положення.

Другий потік складають боснійці, албанці, румуни, цигани та араби. Їх країни розташовані досить близько до Італії, що й спричиняє стрімкий потік імміграції. Цей потік, порівняно з «африканським», є більш корисним для Італії, оскільки значна частина іммігрантів є висококваліфікованими спеціалістами, що прагнуть отримувати більшу заробітну плату, ніж у власній країні.

Третій потік має назву «арабський». Географічне положення Апеннінського півострова у самому центрі Середземномор'я, безпосередньо біля берегів Тунісу, Лівії, Алжира та Марокко, зробило Італію сприятливим об'єктом для імміграції з цих та інших арабських країн, мешканці яких є для Італії відносно дешевою робочою силою низької кваліфікації.

На жаль, не можна оминати увагою й потік іммігрантів із рідної України, який, за офіційними даними Інституту Статистики Італії (ISTAT) на 2011 рік склав 223.782 тис., або 7% від усього населення Італії. Проте неофіційна статистика сьогодні свідчить про майже 600 тисяч українців, які проживають без дозволу в Італії.

Історія виїзду наших співвітчизників за кордон майже збігається за кількістю років з періодом незалежності нашої держави, і мотиви залишаються

тими самими – робота, оплачувана вище, ніж удома.

Італія стала найбільшим реципієнтом трудових мігрантів-українців, що виїждять у західному напрямку. позначивши трансформацію новітнього українського міграційного процесу, а саме, перехід від «човникових» подорожей до країн-сусідів, до тривалих виїздів переважно у країни Середземномор'я, а від них до рівня, що характеризується взаємозалежністю міграційних переміщень і змін кон'юнктури на ринку праці, що має глобальний вимір. Заробітчанські поїздки українських громадян до Італії створили унікальний для сучасної Європи феномен жіночої міграції [1, с. 76-103].

Справді, переважну частину заробітчан становлять жінки, що працюють у маєтках італійців, виконуючи таку звичну для себе хатню роботу, здійснюючи догляд за хворими, або ж підпрацьовуючи в ресторанах і готелях. Здавалось би, таку саму роботу можна знайти й у рідній країні. Звісно, що так, проте різниця в оплаті, як на пересічного українця, колосальна. Так, лише за годину прибирання в одному з будинків Італії, українська жінка заробляє в середньому 9 євро, що є еквівалентом цілого робочого дня з генеральним (!) прибиранням у маєтках більш-менш заможних українців. Відверто кажучи, для італійців такі суми не є вагомими, і місцевих заробітчанок така робота давно не цікавить через свою збитковість, лише тому й з'явилася можливість її виконання нашими співвітчизницями.

Дуже велика кількість юнаків і дівчат виїждять до Італії навчатися, возз'єднавшись із матір'ю, що перебуває тут на заробітках. Проте більшість із них рано чи пізно змушені працювати, аби сплатити своє навчання й проживання.

Як правило, робота, виконувана українцями в Італії, не є висококваліфікованою, тому й не найбільш оплачуваною, хоча, за італійськими законами, існує можливість і українцям обійняти посаду в державній установі, отримуючи при цьому пристойну зарплатню. Просто для цього слід обов'язково легалізувати свій диплом або ж отримати фахову італійську освіту.

Історія сучасної Італії називає імена наших співвітчизниць, що «відмовилися бути бідними». Це Тетяна Кузик, що обіймала посаду радника мера Риму, будучи таким собі лобістом з питань країн Східної Європи, а саме України, Росії, Румунії та Білорусі. Завдяки своїй посаді, вона змогла з фондів римської мерії забезпечити українську громаду приміщенням для проведення культурних заходів, віднайти кошти на проведення безкоштовних навчальних семінарів для «першачків-іммігрантів», організувати українські загальноосвітні школи в Римі, Неаполі, Венеції-Местре, Брешії, Пескарі, Падові, Казерті. У цих школах молоді українці навчаються за програмою загальної середньої освіти відповідно до стандартів Міністерства освіти і науки України й отримують той самий диплом, що й їх однолітки-українці [2].

Ще одна наша успішна співвітчизниця в Римі – юрист Наталія Цебрик, що працює в профспілці для іммігрантів, розпочавши свій заробітчанський шлях офіціанткою в барі. Згодом вона вивчила мову, здобула освіту юриста і стала перекладачем у суді. Сьогодні вона допомагає новоприбулим українцям отримати документи на легальне проживання в Італії.

Ці та інші приклади досягнень наших співвітчизників, що досягли певного статусу в італійському суспільстві, перебуваючи в еміграції, мали б надихнути українців-мігрантів прагнути до кращого, більш гідного місця роботи. Проте більшість українських жінок не мають змоги гаяти свій час на різноманітні процедури, пов'язані з легалізацією, фаховою підготовкою до конкурсу на державну посаду, а вирішують краще використати час для того, щоб заробити копійку.

Звісно ж, Італія має значні труднощі через проблему незаконної міграції – частина незаконних іммігрантів гине, намагаючись потрапити до Італії морем, досить часто поводяться агресивно мігранти, що призводить до сутичок із поліцією.

Так, 2016 року кількість мігрантів, що досягли Італії Середземним морем, склала більше ніж 170 тисяч осіб, що є рекордним показником навіть для Італії, яка звернулася по допомогу до Євросоюзу.

24 жовтня минулого року італійською береговою охороною та волонтерськими організаціями у морі було врятовано 2,2 тисячі мігрантів. Більшість намагалася перетнути море надувними човнами.

У зв'язку з цим, останнім часом ставлення влади до нелегальних мігрантів значно посуворішало. Так, положення закону № 125 «Термінові заходи стосовно громадського захисту», який був схвалений сенатом 9 лютого 2009 року, позбавило нелегальних мігрантів права отримувати медичну допомогу в офіційних установах та можливості користування банківськими переказами й службами, на кшталт Western Union.

Нові законодавчі орієнтири, що їх визначив парламент Італійської Республіки, ускладнюють процес отримання легального статусу для іноземців та встановлюють жорсткіші обмеження для нелегальних мігрантів.

Проблемі незаконних міграцій необхідно приділити значно більше уваги, ніж та, що приділяється Європейськими політиками зараз. Існують два можливі шляхи вирішення міграційної кризи, і кожен із них потребує значних економічних і матеріальних ресурсів кожної Європейської країни.

Перший – вирішення політичних та економічних проблем у країнах, із яких іде основний потік незаконних мігрантів. Для цього, в першу чергу, необхідно розв'язати воєнні конфлікти.

По-друге, необхідні значні капіталовкладення в ці країни, що дозволить утворити достатню кількість робочих місць, особливо на початку, коли необхідні працівники на відбудовування структур. Цей шлях є найскладнішим та, можливо, дещо наївним, але він дозволив би вирішити досить багато світових проблем, а не лише проблему незаконної міграції.

Другий шлях – це рівномірне розселення усіх мігрантів Європою. Оскільки зараз більшість мігрантів припадає на незначну кількість держав, таких як Франція, Німеччина, Італія, Великобританія та Швейцарія, значна кількість інших країн Європи майже не відчувають на собі проблеми незаконної міграції. Для її вирішення необхідне створення грамотного апарату взаємодії між усіма країнами Європи, що дозволило б рівномірно розподілити

мігрантів між країнами.

Отже, проблема незаконної імміграції до країн світу, і зокрема, до Італії, існує уже декілька десятиліть, і з кожним роком її масштаби лише збільшуються. Італійський уряд намагається вирішити цю проблему досить суворо, але дії влади навряд чи будуть достатніми. Кожен закон уряду, що шкодить незаконним мігрантам, кожна його помилка, буде агресивно сприйнята іммігрантами, що, в свою чергу, посилить міжнаціональні сутички й лише збільшить кризу.

Для вирішення міграційної кризи необхідні взаємні дії усіх країн Європи, готовність кожної країни піти назустріч взаємним інтересам. Майбутнє створює ситуації, задля вирішення яких політикам доведеться приймати досить важкі рішення, а мешканцям країни та людям, змушеним в'їхати до неї з метою отримання бодай невеликого прибутку, залишається лише сподіватися на їх розсудливість.

Література

1. Марков І. Деякі риси сучасної української трудової міграції. За результатами масового соціологічного опитування українських заробітчан в Італії, проведеного західноукраїнським центром “Жіночі перспективи” / І. Марков // Українська трудова міграція в розширеній Європі. – Київ, 2005. – С. 76–103.
2. Українські заробітчани в Італії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lb.ua/society/2010/07/20/57123_territoriya_zarabotka.html